

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben hazhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

Magyarok Verdun alatt.

1914-et irtunk, mikor Vilmos császár bajtársi fegyverszövetséget és hűséget fogadott Magyarországnak és Ausztriának. Véres harcban a négy év alatt volt bőven részünk, ám valahányszor szükség volt, a szövetséges társakat mindig oldalunkon láttuk. Szerbiát együttesen vertük le.

Románia buja mezein is együtt haladtak hadaink, az oroszokat vállvetve gyűrtük le; egykor a Dardanella is magyar és német szótól visszhangzott. Kisázsia nagy sivatagjait közösen róják hadaink s hogy a szövetség csakugyan teljes legyen, megjelentek hadaink a speciális német harctéren, a francia fronton. Szerepelt ugyan eddig is tüzéségünk ott, de a magyar hadsereg, mint önálló küzdő csapat, csak most tűnik fel.

Csapatunk dicsőségesen küzdöttek, Ludendorff külön is beszámol dicsőségükről.

Jól esik hallanunk. Oh nem azért, mert a háborút akarjuk ez által is dicsőíteni. Oh nem. A vérözönből elég volt már unos untig. Anyák könnye, hitvesek panasza, árvák sóhaja megutáltatta velünk a vért, s hogy mégis megállunk ma Ludendorff jelentésénél, csak az az oka, mert itt is a magyar kötelességteljesítés heroizmusát látjuk. A kölcsön letörlesztését, amit akkor szövetségeseink értünk főleg a szerb, román harctéren tettek.

Jókor jött a jelentés. Épen elég, hogy az ententeot kiábrándítsa hű képzelgéseiből. Azt hitte a balga, hogy a nélkülözés, az áldozat majd széthuz minket s így a szétesett, szétforgácsolt államokkal könnyen fog elbánni. Nem, ezt nem engedjük. Ott vagyunk most is a nagy próbánál a német katonai oldalán. A hadiszerepese forgandósága nem érinti a szövetségeseink egységét.

A háborút nyújtani nem akarjuk. Királyi ajkáról is hányszor hangzott el a békét kereső szó. Németország még a napokban is körvonalazta, hogy más népet igába hajtani nincs szándéka, csak szabad levegőt engedjenek neki. Igen, békét akarunk, hogy országunk szabadon élhessen megcsonkítlanul, amint azt sz. István reánk hagyta és küzdünk mindaddig, míg ezt el nem érjük.

Nem a harctér a fontos, hogy hol,

hanem az, hogy miért. A magyar karereje majd csak jobb belátásra készíti Clemenceaut és társait.

És ami fő: megnyugtatóbb dolog, ha a magyarok küzdenek Verdun alatt, mint ha a németek a Kárpátokban.

A Journal fél a magyar honvédektől. Egy osztrák-magyar tábornok hőstette.

Bécs, szeptember 14. A francia lapok és néhány semleges lap már augusztus hónapban hírt adott osztrák magyar csapatoknak a nyugati fronton való megjelenéséről. Mindezek a hírek azonban csak találgatások voltak és egyetlen pontos adatot sem tudtak felhozni arra nézve, hogy hány hadosztályt küldött a monarchia a németek segítségére. Az első hír az Ocuveben bukkant fel augusztus 17-én, amikor nevezett lap azt közölte, hogy egy osztrák magyar tábornok jelenlétét konstatálták a nyugati fronton. Ebből — írja a lap — azt a következtetést vonták, hogy egy osztrák-magyar hadosztály érkezett a francia harctérre, ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a tábornok hír szerint egy tüzéségi csoport parancsnoka volt. A tábornoknak — jegyzi meg a lap — sikerült egy gépfegyvercsoporttal egy angol lovascsapatot visszaverni.

Erről a tábornokról a Temps augusztus 26-iki száma a következőket írja:

Mi keresnivalója volt egy osztrák magyar tábornoknak a Vauvillerstől keletre levő kis erdőben? Ha nem is tudja jelenlétének okát senki sem, biztos adat az arra vonatkozólag, hogy osztrák-magyar csapatok és főleg tüzéség van a német vonalakban. — Az osztrák magyar tüzéség jelenlétét hivatalos jelentéseink a tavaszi nagy offenzíva megindításánál nyomatékkal kiemelték.

Ennél már sokkal határozottabb volt a Journal jelentése, mely az osztrák-magyar csapatok jelenlétének konstatálása után óva intette az entente hadvezetőséget, hogy ezt a segítséget le ne becsüljék, mert a monarchia csapatai mindenkor teljes szívből küzdenek és különösen a honvédek kiválósága érdemel külön felemlítést.

Annak azonban, hogy milyen csapatok vannak a monarchia részéről a nyugati fronton és hány hadosztályt tesznek ki, a tudósításokban nyoma nincs, inkább arra használják fel ezt a hírt, hogy a németek állítólagos szorult helyzetére mutassanak rá, másrésztől annak a jámbor óhajításnak adjanak kifejezést, hogy a monarchia segítése csak

morális lesz és csak a fegyverszövetség szilárdságát kívánja dokumentálni.

Az amerikaiak Verdun mellett offenzívát kezdtek.

Rotterdam, szeptember 14. A Reuter-ügynökség az amerikai hadsereg st. mihieli offenzívájának megindulásáról a következőket jelentette:

Csütörtök reggel 5 és 8 óra között az amerikaiak és franciák a st. mihieli kiugró ék valamennyi pontján támadást kezdtek. A támadást 4 óras pergőtűz előzte meg. Az időjárás kedvező. — Több mint 100 tank, melyeken amerikaiak voltak, támogatta az offenzívát. *A szövetségesek St. Mihiel külvárosában állanak.* A németek még megszállva tartják Camp des Romains.

Foch állóharcot jósol.

Berlin, szeptember 14. A svájci határról jelentik: A Temps közli Foch tábornagy szeptember 10-én tett nyilatkozatát, amely szerint a legsúlyosabb harcok még csak ezután fognak következni. A harcok nemso-kára más alakulatot fognak ölteni, amely mindkét fél részére az állóharcot fogja eredményezni.

Gyermekvédelmi póttadó a betegápolási póttadó mintájára.

Biharmegye jogügyi szakosztálya tegnap délután tartotta ülését, melyen az őszi közgyűlés tárgysorozatát készítették elő.

A gyűlésen Fráter Barna alispán előterjesztést tett, hogy a vármegye intézzen feliratot a képviselőházhoz annak érdekében, hogy a betegápolási országos póttadó mintájára országos gyermekvédelmi póttadót is hozzanak be, melyet az egyenes adó után vetnének ki.

Ezen új adónem nagy összeggel gyarapítaná a gyermekvédelmi akciókra összegyűlt összeget s ezáltal a hatóságoknak a gyermekek megmentése érdekében tett intézkedései a hatalmas tőke birtokában nagy eredményeket fognak elérni.

A gyermekek megmentése most a legfontosabb államérvék, mely minden honpolgárnak egyaránt kiváltképen most a legnagyobb kötelessége.

A szakosztály az előterjesztést nagy lelkesedéssel tette magáévá s mindenesetre az őszi közgyűlés is hasonlóképp fog cselekedni.

Kötő-szövőgyár Nagyváradon.

**Az Iparkamara
vette a kezébe a dolgot.**

Pár héttel ezelőtt említettük, hogy a Magyar-Német Szövetség értesítette Nagyvárad városát, miszerint egy nagyobb textilgyár Nagyváradon kötő-szövőgyárat óhajtaná felállítani, ha a város ezen törekvésében támogatná.

A gyárat még a háboru alatt üzembe helyezné, kéri azonban a gyulai kötő szövőgyárral annak idején kötött szerződés-mintát. Mivel pedig a háboru alatt nagy nehézségekbe ütközne a gyártelep felépítése, értesítést kér a szövetség arra nézve, hogy a gyár berendezésére és a gépek elhelyezésére szükséges mintegy 1000 négyszögméter nagyságú bérhelyiség volna-e Nagyváradon, amelyet erre a célra, a gyártelep későbbi felépítéséig igénybe vehetne.

A városi tanács a gyulai gyárral kötött szerződés másolatát megküldötte, de a továbbiakra nem reagált, dacára, hogy újabb kérdéssel is fordult e tekintetben a Szövetség a városhoz.

Valószínűleg újabb fordulat áll be ebben a fontos kérdésben.

Tegnap ugyanis Nagyváradra érkezett és megjelent a kereskedelmi és iparkamarában az Egyesült Nemzeti Textilművek üzemvezető igazgatója s a kamarától kért felvilágosítást, hogy volna-e Nagyváradon alkalmas bérhelyiség a felállítandó kötő-szövőgyár ideiglenes elhelyezésére.

Az Egyesült Nemzeti Textilművek az ország legnagyobb textil vállalata; ezidőszent Pozsonyban, Losoncon, Nagyőrön és Késmárkon van kötő szövő gyártelepe iparüzemben. A vállalat azonban különböző fontos okokból a késmárki gyártelep üzemét be akarja szüntetni, illetve az ott beszüntetendő gyárat más városban akarja üzembe helyezni és erre a célra legalkalmasabbnak Debrecent és Nagyváradot szemelték ki a vállalat vezetői.

Elsősorban, ha csak lehet, Nagyváradon szeretnék a kötő szövőgyárat létesíteni, mert Nagyváradot folyóvizénél, előnyös vasuti összeköttetésénél és hét irányban elágazó vasuti forgalmánál fogva sokkal megfelelőbbnek, alkalmasabbnak tartják a gyártelep elhelyezésére, mint Debrecent.

A vállalat üzem-igazgatója most a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarával lépett összeköttetésbe s mivel dr. *Moskovits* József elnök és dr. *Sarkadi* Lajos titkár jelenleg hivatalos ügyekben a fővárosban vannak, dr. *Oláh* Béla kamarai II-od titkárral tárgyalt a gyártelep elhelyezése ügyében.

Kilátás van rá, hogy sikerül Nagyváradon olyan helyiséget találni, amelyben a gyártelep, a háboru utáni építkezésig, megfelelő elhelyezést talál s más tekintetben is a kamara közbejöttével sikerül a dolgot úgy megoldani, hogy a gyártelep létesítése Nagyváradon biztosítva legyen.

A további tárgyalásokban részt kell venni Nagyvárad városának is, mert elsősorban városi érdek, hogy Nagyvárad gyáripara egy életképes vállalattal gyarapodjék. Nem

szabad engedni, hogy ez a terv is füstbe menjen, mint több más hasonló kísérlet, amelyek eddig Nagyváradon felszínre kerültek, nehogy az élelmesebb Debrecen elhalássza előlünk, mint annakidején a vasuti gépműhelyt.

Biharvármegye viriliseinek névjegyzéke.

Biharvármegye legtöbb adót fizetőinek névsora a következő:

Gróf Széchenyi Miklós	150934 06
Dr Stern Ödön	43149 43
Gróf Almásy Dénes Sarkad	26052 25
Bundala Mihály	24135 05
Gróf Ferenc Debrecen	20592 87
Gróf Stubenberg József Székelyhid	18568 98
Dr Radu Demeter	14445 76
Schvarcz Jakab Mezöbaj	13185 98
Fraknoi Vilmos	12955 17
Schvarcz Lajos Cséffa	12411 09
Báró Liphay Frigyes Tamáshida	11875 04
Gróf Zichy Tivadar Bihardiószeg	10249 72
Dr Gorove László Budapest	9261 35
Tóth István Budapest	8617 20
Gróf Zichy Agost Pocsaj	8461 06
Dr Lányi József	8215 77
Karácsonyi János	8215 77
Spelt Gyula	8215 77
Lopuszny Gyula	8215 77
Kollányi Ferenc	8215 77
Vucskics Gyula	8215 77
Szirmay L. Árpád	8215 77
Dr Székely István	8215 77
Brém Lőrinc	8215 77
Gresinszky Antal	8215 77
Csaponyi Ignác	8215 77
Dr Bjelik Imre Bécs	8215 77
Incze Lipót	8074 38
Sternthal Arthur Madarász	7799 39
Kohn Jenő Bisztraterebes	7049 01
Dr Tóth László Biharnagybajom	6572 22
Des Echerolles Krusper Gilbert	6079 75
Grosz Zsigmond Szerep	6078 22
Schvarcz Ignác Gyapoly	6005 28
Lichtschein Jenő Debrecen	5702 30
Gróf Bethlen Aladár Élesd	5576 54
Szlávy Tibor Okány	5558 93
Lichtschein Sámuel Hosszupályi	5525 —
Vécsey Pál Váncsod	4801 47
Des Echerolles Kruspér Sándor	4788 18
Gróf Almásy Imre Zsáka	4681 68
Reigl Ernő	4675 35
Schvarcz Márton Csökmő	4498 50
Gróf Tisza István Csegöd	4204 44
Bölyny József Biharugra	4080 35
Dr Fráter Imre	4047 54
Dr Stern Károly Bihartorda	3975 15
Gróf Zichy Ödön Körösgégyény	3461 —
Gróf Pongrácz István Nagykágya	3416 73
Juricskay Vida Mezőtelegd	3267 47
Szerdahelyi Ernő János	3235 01
Markovics Antal inánd	3163 35
Gróf Zichy Rafael Alsólugos	3093 16
Neufeld Lipót Paptamási	2918 65
Bleyer Lajos	2915 09
Ifj. Elek Gusztáv Mezőpeterd	2911 07
Kövért Márton Erdőgyarak	2868 91
Gróf Károlyi Imre Budapest	2806 55
Schvarcz Adolf Piskolt	2800 —
Balogh Mihály Nagyszalonta	2795 85
Mezei Lajos Kolozsvár	2784 14
Schwartz Arthur Komádi	2775 58
Dr Csordás János Belényes	2762 62
Báró Vay László Zsáka	2698 69
Dr Jusztusz Zsigmond Budapest	2651 40
Mártonffy Gyula Körösszakál	2618 48
Schvarcz József Okány	2575 43
Lakatos Antal Nagyvárad	2562 81
Kallós Jakab Margitta	2547 86
Szunyogh Zoltán Kismarja	2547 40
Korda Andor Magyarcséke	2460 —
Mähler György Siter	2450 —
Popper Jakab Berettyujfalu	2438 20
Rich Sámuel Sarkad	2434 37
Berger Ármín Piskolt	2390 —

Zathureczky István Czécze	2362 93
Telegdy József Mezőtelegd	2359 69
Klór Antal Szentjobb	2331 41
Lövi Mór B. Sz.-Márton	2330 16
Lakatos Albert Geszt	2259 70
Dr Miskolczy Ferenc	2247 46
Mártonffy Barna Körösszakál	2196 40
Réthy Kálmán B.-Ujfalu	2191 80
Laendler Aladár Körösmező	2169 82
Schvarcz Gyula	2159 72
Dráveczky Gyula Gálospetri	2141 54
Weisz Jakab Bihardiószeg	2111 40
Erdélyi László Belényes	2060 30
Bartha Imre Pocsaj	2035 41
Komzsik Alajos Püspökfürdő	2004 28
Radny Lőrincz Értarcsa	1975 50
Plathy Miklós	1973 19
Geizinger Károly Zsadány	1962 —
Rác József Debrecen	1953 57
Gyéánt Minály Tulka	1926 72
Dr Beöthy Pál Budapest	1914 15
Stern Sándor Tulka	1910 75
Geinrigger Jenő Mezőpeterd	1910 —
Kóhn Lázár Komádi	1905 60
Weimstein Márk Belényes	1883 47

Sógorság nem rokonság.

Biharvármegye jogügyi szakbizottsága tegnap három érdekes jogi kérdésben döntött és pedig Gyöngyössi István dr főügyész indokolt javaslata szerint.

A bizottság Pally Lajos elnöklésével ült össze, ott voltak Fráter Barnabás alispán Fráter Emil o. képviselő, Szent Királyi Zoltán plébános, Vasady Lajos dr tanfelügyelő, Gyöngyössi István dr főügyész, Baranyi András főjegyző, Balogh János főjegyző, Erős István dr és Pally Béla dr. zók.

Tenkén a megüresedett körjegyzői állásra sok pályázó közül szavazattöbbséggel Nagy Károlyt választották meg. A választásnál a I. szert. püspök 3 szavazattal szepelt, mert a szövetkezett községek mindegyikében volt szavazati joga, tehát 3 községben három szavazati joggal birt.

Ötvös Béla volt jegyző a jegyzőválasztást megfellebbezte s ezt a körülményt kifogásolta, amelynek alapján a választás megsemmisítését kérte. A törvény szerint a községekben a birtokos mindenütt külön képviseletre jogosított, — a bizottság ennek kifejezésével azt a véleményt fogadta el Baranyi András főjegyző előadásában, hogy a szövetkezett községekben ugyan külön képviselheteti magát a püspökség, de az együttes választásnál csak egy szavazati jogot gyakorolhat.

A gyermekvédelmi pótadót eddig törvényhatóságokint vetették ki és hajtották be. A bizottság Erős István dr előadásában elfogadta azt a javaslatot, hogy feliratot intézenek az országgyűléshez az adónak országos kivetése és kezelése iránt.

Király László szalontai lakos azt kérte, hogy a Száray alapítványi helyet egy rokonnal töltsék be, ez a rokona azonban csak sógora s vitatja, hogy a sógorság olyan rokonság, amely az alapító intencióját fedi.

A bizottság Erős István dr előadásában elfogadta azt a javaslatot, hogy a rokonság csak a vérségi kapcsolat alapján áll elő s így a sógorság nem az, miért is a kérelmező elutasítandó.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél kaphatók.

Az osztrák-magyar monarchia az összes hadviselő feleknek békeajánlatot tett.

Az ajánlat baráthoz és ellenséghez szól. A békeakcióba a pápa és a semlegesek is be vannak vonva. Bizalmas nem kötelező megbeszéléseket ajánl.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti hivatalosan:

Az összes hadviselők viszonyainak lelkiismeretes vizsgálata kétségtelenné teszi, hogy az összes népek óhajtják a véres harc befejezését. Ezen békevágy dacára mindaddig nem sikerült megtalálni azokat az előfeltételeket, amelyek alkalmasak volnának arra, hogy a béketörekvéseket közelebb hozzák a megvalósuláshoz. *Hatékonyabb utakra és módokra kell gondolnunk, melyek módot nyújtanak a megegyezési békelehetőségek felülvizsgálásához.*

Első békeajánlatunk eredménye.

Az első lépés, melyet a szövetségesek kormánya 1916. évi december 12-én tett a béke megvalósítása érdekében nem vezetett a remélt eredményre. Ennek oka az volt, hogy az antant, a népei lelohadó harci kedvének ébrentartása érdekében a leghatározottabb eszközökkel folytatta a béke gondolatának bármiféle fejtegetését és így történt, hogy a talaj a békés megegyezés számára nem volt megfelelően előkészítve. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy a béke érdekében tett lépésünk teljesen sikertelen maradt volna, eredménye ép abban jelentkezik, hogy a béke kérdése nem tűnt le a napirendről és habár a nyilvánosság előtt folytatott diszkurziók tanúságai a harcban állókat eltávolították

Egy újabb lépés a siker lehetőségével biztat.

Abban a tudatban, hogy a béke érdekében működnek, az osztrák-magyar monarchia ismét egy indítvánnyal lép elő, hogy a szembenálló hatalmak közt közvetlen szóbeli eszmecsere hozzon létre. A néprétegek békevágyában és a tagadhatatlan közeledésben, valamint az általános békülékenyebb atmoszférában a cs. és kir. közös kormány biztositékot vél látni az iránt, hogy a béke érdekében tett újabb lépés a siker lehetőségével biztat.

A közös kormány tehát elhatározta, hogy valamennyi hadviselőhöz, baráthoz és ellenséghez egyaránt egyelőre járhatóan mutakozó utra mutat és javasolja, hogy szabad eszmecsere vizsgálják meg együttesen: vajjon adva vannak-e azok az előfeltételek, melyek a béketárgyalás mielőbbi megindítását kihatásosnak mutatják?

Jegyzék a hadviselőkhöz, a pápához és a semlegesekhez.

E végből ma a cs. és kir. közös kormány valamennyi hadviselő állam kormányát egy semleges külföldi helyen tartandó bizalmas és nem kötelező megbeszélésre hívta meg és hozzájuk ilyen értelmű jegyzéket intézett.

Külön jegyzékben hozta ezt a Szentszék tudomására, egyúttal apellálva a pápának a béke iránt tanúsított érdeklődésére. Értésültek továbbá a demarsról a semleges államok kormányai is.

az ellenségnek mégis olyan alkalmas területe létesült, mely a béke problémák fejtegetésének lehetőségét többé már nem vonja ki az elérhetők közül.

A felelős államférfiak nyilatkozataiból optimizmus nélkül megállapíthatjuk, hogy az ellenséges államokban mégis utat kezd magának törni a megegyezés vágya és az akarat, hogy a háborút ne kizárólag a fegyvernek hatalma döntse el.

Győzelmes béke helyett igazságos békét!

A cs. és kir. közös kormány tudja, hogy a háborút egy csapásra nem lehet befejezni s hogy hosszú az út még a gyűlölet által szétválasztott népek között a békés viszony helyreállításáig, mégis kötelességünk rálépni erre az utra, a tárgyalások útjára.

Ámbár ma is akadnak oly felelős tényezők, melyek az ellenséget katonailag legyőzni akarják, mégsem szenved kétséget, hogy ez, ha egyáltalán elérhető, további véres és hosszadalmas küzdelmet tételez fel.

Ennek a politikának Európa valamennyi államára végzetes következménye lenne, amelyet semmiféle győzelmes béke nem tehetne jóvá. Csakis az igazságos béke az, amelyet minden nép óhajt.

A jegyzék.

Az eredetileg francia nyelven kibocsátott jegyzék fordítását a Magyar Távirati Iroda az alábbiakban közli:

A békeajánlat, melyet a négyes szövetség 1916. évi december 12-én ellenfeleinek tett, dacára az elutasításnak fontos fejezetet jelent a háború történetében. Azóta az egész világ döntő tényezőinek hozzászólásuk volt és az eszmecsere folyton felszinen tartotta.

Az eszmecsere fejlődési vonalán azonban nem volt egység és folytonosság és kézzel fogható eredményre nem vezetett. A szembenálló felfogások közötti ürről valamit csökkent és az át nem hidalt ellentétek között mégis elfordulás mutatkozott a legszükségesebb hadicselékkel szemben. Mindkét táborban széles néprétegeknél észlelhető a békére irányuló akarat meg erősödése.

A békeajánlatok fogadtatásával egybevetve az ellenséges államférfiak későbbi nyilatkozatait, az összehasonlítás szintén igazolja fentebbi benyomásunkat.

Amíg például a szövetségeseknek Wilson elnökhöz intézett válasza olyan követeléseket állított fel, melyek a monarchia feldarabolását, a német birodalom megnyirbálását, valamint Törökország megsemmisítését célozták, később hivatalos helyről tett antant nyilatkozatokban ezek a követelések módosítottak vagy el lettek ejtve. Egy évvel ezelőtt Balfour elismerte az alsóházban, hogy a monarchiának önmagának kell megoldani belső problémáit.

Lloyd George ez év elején kijelentette, hogy a szövetségesek hadicéljai között nincs az Osztrák-Magyar monarchia felosztása, az oszmán birodalomnak tartományaitól való megfosztása és Németország belső megreformálása. Balfour visszautasította azt a feltevést, mintha az angol politika bár mikor is leköttötte volna magát a Rajna balparti részének önálló állammá való alakítása mellett.

A központi hatalmak kijelentései semmi kétséget sem hagynak tenn a tekintetben, hogy csupán védelmi har-

cot folytatnak területük biztonságáért.

A konkrét hadicélok irányában a közeledés sokkal szembeötlőbb.

Wilson elnök február 12-én és július 4-én oly alapelveket szegelt le, melyek az ő szövetségeseinél nem keltettek ellenvetést és melyek a négyes szövetség hatalmai részéről sem találtak kifogásra, feltéve, hogy ezek alkalmazása általánosan és a nép érdekeivel összeegyeztethetők. Természetesen meggondolandó, hogy nem elég, ha a vezetők az általános alapelveket tekintik megegyezésnek, hanem konkrét hadi és békekérdésekben keresnek egyetértést.

Kétségtelen, hogy minden hadviselő államban megizmosodott a megegyezés, hogy a véres küzdelem folytatása romhalmazzá változtatná Európát, fejlődésében évtizedekkel visszavetné, ámde milyen uton és módon lehetne a megegyezés útjait egyengetni és elérni? Van-e komoly kilátás arra, hogy ehhez a célhoz a béke problémájának vitájában el lehet érni? Nincs elég bátorság erre az utóbbi kérdésre igenel válaszolni?

A vita közben az első nyilatkozat sohasem hallatszik a másikig, az államférfiak beszédei csak monológok sorozata, a beszédek kölcsönösen elsiklanak a szövegek mellett. *Mindeddig a nyilatkozatok nyilvánossága volt az, ami megfosztotta azokat a sikeres továbbfejlődéstől.*

A vezető államférfiak nyilatkozata mindig nyilvánosan történik s mire a másik félről illetékesen válaszolhatnának, felelőtlen elemek szenvedélyes vitatásának tárgyává válik. De magukat a felelős államférfiakat is az az aggodalom fenyegeti, hogy a hadviselés érdekeit veszélyeztethetik és végső szándékaikat előre nem akarván elárulni, magasabb hangnemet használnak és szélsőségükkel a kibontakozást késleltetik.

Ha tehát megkíséreltetnék annak megvizsgálása, hogy adva vannak-e az alapok egy megegyezésre, más és oly módszer volna választandó, melynél a kormányok képviselői szóbeli megbeszélést tartanának. Mihelyt a megegyezés az alapelvekben el van érve, a megbeszélések során meg kellene kísérelni ezen alapelveknek az egyes békekérdésekre való konkrét alkalmazását.

Szeretnénk remélni, hogy a hadviselők egyikénél sem fog aggodalom felmerülni ilyen eszmecserével szemben.

A hadicselekmények nem szenvednének megszakítást, a megbeszélések is csak addig a pontig mennének, melyeknek a résztvevők kilátást biztosítanának.

A képviselt államokra ebből semmi hátrány nem hárulhatna, az ilyen eszmecsera a békének csak hasznára válhatna. Számítatlan régi félreértés volna

kiküszöbölhető s új felismerések történének maguknak utat. Meggyőződésünk, hogy minden hadviselő köteles az emberiség nevében megvizsgálni, hogy nem lehetséges-e a borzalmas harcnak véget vetni.

A cs. és kir. közös kormány tehát az összes hadviselők kormányának javasolja, hogy a békekötés alapelvei felett való bizalmas és nem kötelező megbeszélésre küldjenek ki a semleges külföld egy helyén egy megállapodászerűleg kijelölendő közeli időpontban képviselőket, akik megbizatnának, hogy kormányaiknak a fenti alapelvekre vonatkozó felfogását egymással közöljék, hasonló közléseket átvegyenek, valamint az összes megvilágítást igénylő pontokra — nézve nyílt és őszinte felvilágosítást kapjanak és adjanak.

A békeajánlatot előzetes puhatolózás nem előzte meg.

— Bécsi vélemény Burián akciójáról. —

Bécs, szeptember 14. A N. Fr. Pr. írja: Burián külügyminiszter ama javaslatáról, hogy a hadviselő államok nem kötelező, bizalmas megbeszélésekre képviselőt küldjenek ki, jól tájékozott helyről a következőket közli:

Burián külügyminiszter ezzel a javaslat-tal eszmecsera tárgyává akarja tenni mind-ama lehetőségeket, amelyek békére vezethetnek. Ezzel a javaslattal azért állott most elő, mert megfigyelte, hogy a béke eszméje az ellenséges országokban nem zárható ki többé és hogy több pontban a szembenálló ellenfelek felfogásában közeledés állapítható meg. Mindenesetre el kell ismerni, hogy eddig egyetlen módszer sem vezetett eredményre, a külügyminiszter most új eszközzel akarja elérni a régi célt. A hadviselők viszonyainak pontos mérlegelése táplálhatta a külügyminisztert azon meggyőződésben, hogy minden nép kivétel nélkül kívánja a háború befejezését.

A mostani indítványt semminemű tanácskozás és puhatolózás nem előzte meg és hátránnyal egyik félre sem lehet, mert nem kívánja a hadműveletek megszakítását. Az ajánlat ép úgy beszél a szövetségesekhez, mint az ellenséghez, mind olyan eszmét vesz diszkuszióba, amelyet már számos oldalról megvilágítottak, tehát valamilyen újszerű osztrák-magyar akcióról beszélni nem lehet.

* **Gazdasági szerződésünk Ukrajnával.** Most jött létre a központi hatalmak és Ukrajna közt egy új gazdasági megegyezés, melynek értelmében 1918 dec. 1-ig Ukrajna a központi hatalmaknak 6 és félmillió métermázsza gabonát és jövő év július 15-ig 1222 millió métermázsát, összesen egy év alatt 1874 millió métermázsát köteles szállítani. Továbbá mintegy 22 millió pud cukrot, 179 millió métermázsza marhát, 300.000 juhot, 2 millió szárnyast, 65000 métermázsza szalonnát, 9780 métermázsza vaját és turót, 2500 vagon tojást és havonként 32000 métermázsza huskonzervet fog szállítani a központi hatalmaknak az 1918—19. gazdasági év végéig.

Tűzérnapok.

Társadalmi eseményszámba megy az a hatalmas népünnepély, amit a tűzérnek rendeznek a jövő vasárnap Nagyváradon. Az ünnepély a szombaton este kezdődő művészesttel kezdődik.

A 21-én, szombaton este a Szigligeti-színházban tartandó művészestén a színtársulat ujonnan szerződött tagjai először foglalkoznak bemutatkozni önnálló előadó számokkal a kabaré keretében, az operai együttes két tagja pedig ez alkalommal lépnek először a közönség elé s így az új operaénekesnő és az új operaénekes tulajdonképpen ezen az estén mutatkozik be a nagyváradi közönségnek.

A vasárnapi népünnepély hatalmas arányai már kezdenek kibontakozni s valóban már is olyan nagy arányúnak ígérkezik a minő Nagyváradon még nem igen volt. A népünnepély egyik érdekes ujdonsága a mozgó kabaré lesz, melyet egy lovas tűzértiszt nyit meg és konferál lóhátról. A mozgó kabaré ugynevezett tábláskocsikra lesz rögtönözve s a legsikerültebb számok értékes díjat nyernek. A mozgó kabaréban való részvételre a nagyváradi ur társadalomból már is számosan jelentkeztek.

A kabaré után megnyílnak a látványossági sátrak, amelyek külön külön szenzációi lesznek a népünnepélynek.

Felütik a lacikonyhát, lesz enni-inni való és mindez jegy nélkül.

A rendezés gondjait Malatinszky Lajosné önméltósága elnökelete alatt közel háromszáz urhölgy és urleány osztotta meg a tűzérreket.

A népünnepély egyik eseménye lesz az a sorsjáték, melynek egy vagon tűzifa a főnyereménye, s melynek jegyeit már is tömegesen vásárolják a rendezőség Bémer-téri központi irodájában, ahol a színházi előadásra is előjegyezhetők a jegyek.

Három művésznő kéri a negyedik lakását

Lonzay Annie varieté primadonna özv. Markovits Samunétól Zöldfa-utca 3. szám alatt butorozott lakást bérelt, amely egy szoba, fürdőszoba, hall és előszoba. Lonzay eltávozik Nagyváradról, s elegáns lakására, hárman jelentették be igényüket:

Aggházy Melinda, a Szigligeti színház primadonnája, aki a Park szállóban nem kaphatott lakást, — mert ez csak ma nyílt meg, s addig egy kis hotelben húzódott meg;

Gazdy Aranka, a drámai hősnő, akinek lakás-odiszszeája hónapok óta tart, és

Josika Mici színésznő, aki jelenleg a Fábry penzióban lakik.

A lakáshivatal elnöke Dajka Endre rendőrkapitány tegnap helyszíni szemlét tartott a bizottsággal s megállapította a lakásárát.

Nem tudta azonban, hogy kor vagy művészet szerint osztályozza a jelentkező lakástkeresőket s ki legyen sorrendben az első. Valószínű, hogy Aggházy Melinda költözik be Lonzay Annie elhagyott lakásába.

A szétesztó bizottság ultimátuma a Népruházati Bizottsághoz.

A vidékiek nem kaptak szövetet. — Uj rendet kívánnak a tisztviselők.

A Népruházati Bizottság a megyebeli tisztviselők részére is leküldte a ruhautalványokat még május 23 án, azonban szövetet nem küldött s így a vidéki tisztviselők eddig nem jutottak egy tenyéryi ruhaszövethez sem. A szétesztó bizottság Verner Kálmán árvaszéki elnök javaslatára a sok sürgetés után energikus lépést tett. Kimondotta s erről a Népruházati Bizottságot értesítette, hogy ha a vidékiek részére nem küldi a szövetet, a szétesztó bizottság megszűnteti működését.

Egyébként is sok a jogosult panasz a bizottság ellen, különösen az elosztás miatt. Addig nem is lehet rend, míg külön egyik kereskedőház a férfi, a másikhoz a női ruhaszöveteket nem küldik. Ezenkívül az összes II és az összes III. osztályu kész ruhákat is külön-külön kereskedőnek kell kiadni. Mert hogy vagyunk ma? Az egyik kereskedőnél van a 38—41-es számú ruha, tehát gyermekruha, a másiknál a férfiruha, 50—60 darab. Az egyik utalványozó férfiruha ad utalványt oda, ahol csak gyermekruha van és gyermekruhát utal a másik onnan, ahol csak férfiruha található.

Ezenkívül: most egynél van II. és III. osztályu ruha, valaki kap III. osztályu utal

ványt, meglátja a másodosztályu ruhát, megkívánja, meggy könyörög, kér és zavart csinál.

A Népruházati bizottság előre állapítsa meg, ki kap ruhát s milyen ruhát, ez helytelen, mert felesleges az aggodalom, hogy egy ember kétszer kaphat ruhát, hiszen a törzsiapijába be van írva, mikor és milyent kapott. De ki tudja elbírálni azt, hogy 3 hónap múlva ki szorul rá ruhára, ez csak akkor bírálható el lelkiismeretesen, ha itt van a ruha s tudjuk, ma kinek van rá szükség. Lehet, hogy van egy gyermek, aki most nem tud iskolába menni, nincs ruhája, rászorul, míg 3 hónappal előbb, mikor a felterjesztések, a nevek felkerülnek a Népruházati Bizottsághoz, ezt előre látni nem lehetett.

Az a fontos, hogy minden kereskedő megkapja az összes, neki kiutalt ruhákat és a kellékeket is, mert ma is olyan a helyzet, hogy egyik kereskedőnek megjötték a szövetek hetekkel előbb, a másik mit se kapott, a kinek szövet jött, nem kapta meg a kellékeket.

Ezt a zavart kell eloszlatni, ez a helyes javaslata Verner Kálmán főmegbízottnak.

Az olaszok átkelési kísérlete a Piavén.

Budapest, szept. 14. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Brentától keletre és a Monte Solerolon visszautasítottunk ellenséges előretöréseket. A Piave melletti San Donanál megghiusítottuk az olaszok áthajózási kísérleteit.

Nyugati harctér.

A császári és királyi csapatoknál nem volt nagyobb harci tevékenység.

Albánia.

Peanitól északra csapataink az ellenség-től elragadtak néhány szívósan védelmezett major. Az elfoglalt állásokban heves, páncélautomobilokkal támogatott olasz ellentámadásokat vertünk vissza. Az olaszok a harc elől rendetlenül hátráltak.

A vezérkar főnöke.

Hadimunkára a vasuti kupék tolvajaival!

Az utóbbi időben a személyszállító vasuti kocsik bőrülését egyre másra felválták és elvitték. Bartha Béla dr rendőrkapitány utasítására szigorú nyomozás indult meg és sikerült három tolvajt megcsipni munkájuk közben.

Darai József 19 éves csavargó a banda feje, aki tizenegy kocsi bőrülésének lopását ismerte be. A magasnövésű, erős csavargó megpillantására Bartha Béla dr rendőrkapitány így fakadt ki:

— És ezt, meg a többi csavargót nem tudják összefogdosni s hadimunkára vinni, míg a sok derék munkást elviszik.

Egyidőben, mint emlékeztetünk rá, János Gyula főkapitány javasolta is a csavargók összeszedését a hadimunkára, akkor sok ilyen közveszélyes tolvajt el is vittek. Most ezt meg lehetne ismételni.

* Felhívás a lakások és butorozott szobák megüresedésének bejelentése tárgyában. A lakáshivatal azt tapasztalja, hogy a háztulajdonosok és más bérbeadók a bármi oknál fogva megüresedő lakásaikat és butorozott szobáikat a lakáshivatalnál a közzétett felhívás dacára, ma sem jelentik be, hanem kézalatt, telemelt bérösszegért azoknak adják ki, akik azokra kellő igényjogosultsággal nem bírnak. Miután a m. kir. minisztérium 4180—1917 M. E. rendelet 38. § ának 2-ik bekezdése értelmében a megüresedő lakások mindjárt a felmondástól, vagy megüresedéstől előidézett egyéb körülményektől (át-helyezés, elhalálozás, bírói ítélet stb.) számitandó 3 nap alatt a lakáshivatalnál bejelentendők, ennél fogva ismételt felhívom a háztulajdonosokat és egyéb bérbeadókat, hogy ezen kötelezettségeiknek pontosan tegyenek eleget, mert különben 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fognak esetről-esetre büntettetni. Dr Dajka rendőrkapitány lakáshivatali elnök.

A Népszövetség mozi-előadásai.

Ma lesz az első előadás.

Ma, vasárnap rendezi a Kath. Népszövetség ezidei első mozielőadását. A mozielőadások programja mind nivós számokból áll.

Az igazgatóság gondoskodott róla, hogy az előadások szórakoztatók és tanulságosak is legyenek. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a Népszövetség vasárnaponként ezentul két előadást tart. Az első kezdete 4, a másodiké 6 órakor; csak ülőhelyekre fognak jegyeket kiadni.

Helyárak a következők:

Tagoknak: földszint 80 fill., emelet 60 fillér, gyermeknek 10 éven alul földszint 60, emelet 40 fillér.

Vendégeknek: földszint 1:20 K, emelet 80 fillér.

A nagy torlódásokra tekintettel pénztárnyitás ezentul mindig az előadás előtt egy órával lesz.

A megnyitó előadás műsora a következő:

Délután 4 órai kezdettel:

1. Háborus heti hiradó.
2. A gyermekek. (Életkép.)
3. Lepke ur és a légy. (Bohózat).
- 4—5. Döntsön a sors, Dráma 2 felvonásban.

Délután 6 órai kezdettel:

1. Háborus heti hiradó.
2. Náci és a vízcsap. (Bohózat.)
3. Farkas a nyájban. (Bohózat.)
- 4—5. Döntsön a sors. Dráma 2 felvonásban.

A tagsági jegy váltásánál a tagsági igazolvány felmutatandó.

A csoportvezető rendezők sziveskedjenek 3 órakor megjelenni.

* Vissza a régi időhöz. Szeptember 15—16-án éjjel megszűnik a nyári időszámítás. A Máv. összes vonalain eszerint 16-án éjjel az órákat *hajnali három órakor visszaigazítják két órára*. A menetrend egyébként változatlan. Ehhez alkalmazkodik a polgári időszámítás is.

* Veni Sancte a jogakadémián. Ma vasárnap délelőtt 10 órakor a premontreiek templomában fog megtartatni az évnyitó istentisztelet. A Veni Sanctét és az azt követő énekes szentmisét Némethy Gyula dr jogakadémiai hitszónok tartja.

* Az Urnök Mária Kongregációja a b. Szűz Mária szent névünnepeinek tiszteletére vasárnap reggel 8 órakor a Sz. László-plébániatemplomban közös szent áldozást tart.

* A Kath. Legényegylet gyűlése. A Kath. Legényegylet szept. 22-én, vasárnap d. u. 5 órakor saját helyiségében tisztújító gyűlést tart, melyre az összes tagokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

* Kitüntetés. Fölves Mór őrmester a Linoleum nagyváradi fiókjának igazgatója, a harctéren tanúsított vitézségéért a koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

Az angolok a Hindenburg vonalon.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A 12-éről kiadott angol vezérkari jelentés a következőképp szól:

Cambriától délnyugatra eredményesen folytattuk vállalkozásunkat. Amerikai csapatok megtámadták Trescault helységet és megszállták azt. Jobb szárnyunkon ujjelendi csapatok előnyomultak és legyőzték a németek ellenállását. Kemény harcok után itt elfoglaltunk egy falut és a Hindenburg-vonalon ezen falu és a csatorna közti vonalakat. Bapaumetól északra a Cambriába vivő uton csapataink megszállták Moeuvrest, melyet kemény harcokban kellett elfoglalnunk. E vállalkozásaink alatt 1000 foglyot ejtettünk.

Pétervárott még tart a tűz és még folynak az utcai harcok.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) A Lokalanzeiger jelentő Kopenhágából: Egy Helsingforsból érkezett távirat szerint Pétervárott a tűz még tart és a polgárháború tovább dühöng. Az utcai harcok hevessége fokozódott.

* Erdélyi színigazgató és a „Nagyváradai Napló.” Pár héttel ezelőtt Erdélyi Miklós színigazgató és a Nagyváradai Napló szerkesztője között éles ellentétek merültek fel, a melyek az Ujságírók Egyesületének beadványa folytán a színügyi bizottságot is foglalkoztatták. A félreértések kimagyarázása által az ellentéteket sikerült eloszlatni s Erdélyi Miklós színigazgató a következő nyilatkozatot adta ki:

Nagyságos Fehér Dezső urnak Nagyvárad. A „Nagyváradai Napló”-ban a színház elmúlt szezonjáról megjelent bíráló cikke közölt válaszatot abban a téves hitben irtam, hogy annak nem kizárólag a szabad kritikai meggyőződés volt forrása. Mivel utólag meggyőződtem arról — amit önnek a Szigligeti színház és a színtársulat iránt mindenkor tanúsított jóindulata és igazságos írásai bizonyítanak — hogy a félreértéseket adó kritikának megírására nem ön ösztökélte munkatársát, hanem az az ő szabad befolyástalan meggyőződéséből fakadt, a szabad kritikát mindig respektáló meggyőződésem készített arra, hogy a kritikához fűzött megjegyzéseim meg nem történnék és semmisnek kérem tekinteni és annak megírásáért sajnálatomnak adják kifejezést. Erdélyi Miklós.

* Cukrot ad a város. Tudatom a város közönségével, hogy szeptember hó 16-tól kezdődőleg az összes hatósági liszt és élelmiszerüzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után az ujonnan kibocsátott 1918—9. évi, a közfélélmzési ügyosztály pecsétjével és Lukács Ödön bélyegzőjével ellátott cukor jegy szeptember egész havi szelvénye ellenében 75 deka fehér kristály cukrot fognak kiszolgáltatni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, ennél fogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden keletlenléstől, ha a tolongástól tartózkodik. Nagyvárad, 1918 szept. 14. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

* Felhívás a cipésziparosokhoz. Felhívjuk az ipartestület kebeléhez tartozó összes cipész iparosokat, hogy f. hó 15. azaz vasárnap d. u. 3 órakor a testület helyiségében levő Aranyas nagytermében tartandó nagy gyűlésen teljes számban jelenjenek meg. Az elnökség.

* Gyászmise egy elesett hős hadnagy lelkiüdvéért. Mint már említettük, Balázsy Ernő tüzérhadnagy, az 1—9. géppuskás század parancsnoka az albániai harcok során szerzett fejszében hősi halált halt. Az elhunyt fiatal hős hadnagy holttete a bosna-bródi temetőben nyugszik. A hősi halált halt hadnagy lelkiüdvéért az engesztelő gyász-mise kedden, szeptember 17-én reggel fél 8 órakor lesz a váradoiaszi plebánia templomban. — A család a következő gyászjelentést adta ki:

A Hazáért. Meghoztuk a hazáért a legnagyobb áldozatot, melyet hozhatunk, büszkeségünk, reménységünk, az imádság közt visszavárt gyöngéd fiú, szerető testvér, kit többé már nem várhatunk Balázsy Ernő 1—9. gép. p. sz. par. 34. tüzérhadnagy 1918 aug. 23-án, az albániai harcok során fejszében kapott s Bosna Bródban 2 heti szenvedés után hősi halált halt. Lelki üdvösségéért a család s testvérei 1918 szeptember 17-én reggel fél 8 órakor az olasz plebánia templomban mutatják be az Egek Urának az engesztelő szentmise áldozatát. Aki ismerték és szerették jöjjenek el és mondjanak érte egy Üdvözlégy Máriát. A hazáért áldozva életet szállott vissza hős lelke Teremtőjéhez, kihez mindig mélyszéges áhitattal fordult. Uram légy irgalmas hűségessé szolgádhoz, adj neki hervadhatatlan koronát országodban, hol egykor boldog viszontlátást remélünk. Áldás és béke poraira! Balázsy János édesapja, Balázsy Jánosné sz. Nesi Barabás Lujza édesanyja, Balázsy Ferenc és Balázsy Antal szerető testvérei, Tomes Zoltán és Tomes Vilma szerető unokatestvérei.

* Hangverseny a Püspök-fürdőben. Az előrehaladott furdődény dacára a Püspök-fürdőben igen élénk az élet. Az uriosztályhoz tartozó és valóban előkelő közönség mint állandó vendég tartózkodik még mindig a fürdőben, melynek elismert gyógyhatású furdőjén kívül remek sétányai, parkjai, az elsőrangú élelmzés és Komzsi Lajos előzékeny, körültekintő figyelmessége teszi keletmesség az abban való tartózkodást. — Varga Stefi, a fürdő közkedveit cigányprimása teljesen újjászervezett zenekarával a furdődény után köruttra készül, hogy remek játékaival az idegenben is élvezetet szerezzen a szép cigányzenét kedvelő közönségnek. Távozása előtt egy nagy hangverseny keretében kíván a fürdő kedves közönségétől elbucuzni, melyet ma vasárnap este fog a kursalomban megtartani. A hangversenyt tánc-

multság követi, melynek jövedelme felerészben jótékony célra fordítatik.

* Eljegyzés. Somogyi József posta-táv-irida tiszt Szilágyosmlyórol eljegyezte tóthfalusi Toóth Magdolnát, néhai tóthfalusi Toóth Kálmán gyógyszerész leányát néhai Millye Gyula táblabíró unokahugát.

* Figyelmeztetés a villamosáram-fogyasztókhoz. Többeknek feljelentése folytán tudomásomra jutott, hogy Nagyváradon a vonatkozó áramszolgáltatási feltételeknek, valamint a szénkormánybiztosi rendelkezéseknek megkerülésével iparengedéllyel nem bíró egyének — különösen katonai szolgálatot teljesítő villamos szerelők — egyesek részére villamos berendezéseket létesítenek és kapcsolnak be hálózatukba minden bejelentés nélkül. Tudomásomra jutott továbbá, hogy ismeretlen egyének a villamosáram bevezetésére vonatkozó rendőrhatalósági engedélyek „kieszközléséért” a tapasztalatlan közönségtől közbenjárás díjakat követelnek és így a közönséget félrevezetve megszarolják. Ebből folyólag figyelmeztetem az összes villamosáram fogyasztókat és mindazokat, akik villamosáram fogyasztására berendezéseket létesíteni kívánnak, miszerint bármilyen villamos-berendezés bővítés, vagy új berendezés létesítése előtt a vonatkozó szénkormánybiztosi rendelet értelmében kötelesek ezen szándékukat kérvény alakjában Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál bejelenteni.

Amennyiben a rendőrhatalóság kérelmüket teljesíti és az engedélyt megadja — a mely engedély elnyerése teljesen díjmentes — kötelesek azt a bekapcsolás előtt a villamosmű igazgatóságának vagy személyesen vagy pedig egy, a város területén iparengedéllyel bíró szerelő céggel kellő formában bejelenteni. Figyelmeztetem továbbá a közönséget arra, hogy aki a rendőrhatalóság engedélye nélkül akar villamosberendezés bővítést, akár új villamos berendezést létesíteni, a m. kir. miniszteriumnak 4956—1917. M. E. számú rendelete értelmében, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Amennyiben berendezésének bővítését vagy új berendezését iparengedéllyel nem bíró szerelőkkel készített el, kiteszi magát annak, hogy a villamosmű hálózatába nem fogja bekapcsolni és ellene kihágásért az eljárás megfog indíttatni. Nagyvárad, 1918 szeptember 14. Rimanóczy Béla, Nagyvárad város villamos művének igazgatója.

* Zeneoktatás. Láposy Erzsébet zene-tanárnő Bethlen-utca 20. sz. Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Óvónői, tanítónői és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

* Szappan elosztás a borbély iparosoknak. Értesítem a testület kötelekibe tartozó összes borbély és fodrász iparosokat, hogy az augusztus havi borotváló szappanukat s a közfélélmzési ügyosztálytól kieszközölt mosó szappant f. hó 15-én, vasárnap délután 4 órakor a szakosztály elnökénél, Raminger István ur üzletében (Bazár épület Színház utca) átvehetik. Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy később jelentkezők kívánságai figyelembe nem fognak vétetni. Tisztelettel az Ipartestület elnöke.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut. (Korona gyógyszerház mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Uj szabóüzlet.** Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy ifj. Erdős Albert és Ausländer S. helybeli szabócégnél sok évi szabász működésem után, Nagyváradon, Szent János-utca 52. sz. alatt modern szabóüzletet nyitottam. Készítek papi, polgári- és katonai-, valamint gyermekruhákat, továbbá fordításokat és átalakításokat a legjutányosabb árak mellett elvállalok. A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kérem *Gerhardt Ferenc* férfiszabó, Szent János-utca 52.

* **Zongora és énekórákra** beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészíték a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianinó eladó, esetleg bérbeadó.

TANÜGY.

Tanévnyitás a főgimnáziumban. A helybeli premontrei főgimnázium épületének fertőtlenítő és reparáló munkálatai befejeződtek. Folyó hó 16-án és 17-én lesznek a beiratások, 18-án 9 órakor Veni Sancte a templomban és évmegnyitó ünnepély az intézet nagytermében, utána osztályrendezés, 19-én rendes előadás. Az iskolafenntartó kegyur az állami tanintézeteknél elrendelt mérték szerint a felvételi díjat 20, a tandíjat pedig 120 koronában állapította meg. *Igazgatóság.*

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap d. u.: Bor, este: Csárdás királynő.
Hétfő: Csárdáskirálynő (A bérlet 1 ső szám.)
Kedd: A becsület. (B bérlet 1. sz.)
Szerda: Asszony és bábu. (Ujdonság.)
Csütörtök: Asszony és bábu.
Pétek: Asszony és bábu.
Szombat délután: Sztambul rózsája;
Este: Tüzekek művészestéje.
Vasárnap délután: Románc.
Este: Tul a nagy Krivánon.

Katona Irén bemutatkozása. A Csárdáskirálynő ma esti előadásán lép a nagyváradai közönség elé Stázi-komtesz szerepében Katona Irén, a színház új énekes divája. Az operett többi szereplője már szerepelt a Csárdáskirálynő ezidei előadásán. Hétfőn különben első bérleti előadásban is műsoron van a Csárdáskirálynő.

Az asszony és bábu bemutatója. A Vigszínház legérdekesebb műsordarabja Pierre Louis nagyszerű spanyol színjátéka: az Asszony és a bábu, szerdán este kerül bemutatásra, a nagyváradai színházban. Különös finomsága és igaz irodalmi nivója ennek a színjátéknak elvitázhatatlan. Grotteszk figurájaként az életnek szerepel benne a férfi, aki valóban bábu az asszony kezében. A nagy-A nagyszerű színjáték fő nő szerepe Hevesy Mariska kezében van, de ezen az előadásán lép fel először a váradai közönség elé Jósika Mici is, a ki viszont szintén fontos szereplője a színjátéknak. Tóthné, Bihari, Harsányi Miklós és Várad Lajos játszák a darab többi szerepeit. Az ujdonság csütörtökön és pénteken is műsoron van.

Tul a nagy Krivánon. A budapesti nyári szezonnak lehangosabb sikerű operettje volt a finom magyar hangulattal átita-

tott Tul a nagy Krivánon. Farkas Imre finom poézise és kedves ötletei biztosították ennek az operettnek budapesti sikereit. Ez fogja Nagyváradon is a darab sikerét biztosítani.

Nyíltér

Köszönetnyilvánítás!

Mély bánatunkban megnyilatkozott szeretetteljes részvételért és vigasztalásért Isten áldását kérjük a jó lelkekre és nemes szívekre.

Özv. Dajkovitsné és gyermekei.

Értesítés.

Boldogult atyám jóhírnevű műtermének vezetését átvettem szakképzett munkaerővel és tudással fogom a régi nivón megtartani.

Szives pártfogást kér

Dajkovits János.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Eladó erdővágások.

A nagyváradai lat. szert. Székes Káptalan urszádi (Biharmegye v. á. Solyom) 1918/19 évi 15.8 kat. holdas vágása és a nagyváradai lat. szert. Nagyprépostság tenkegörsédi határában fekvő u. n. Lunka erdejének 1918/19 évi vágásából 9.7 kat. hold a f. évi október hó 30-án zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik.

A megfelelőleg lepecsételt ajánlatok legkésőbb a f. évi október hó 30. napjának d. e. 11 órájáig Ringelhaan Lajos urad. főtiszt urnak átadandók, illetőleg beküldendők Nagyvárad Sal Ferenc-u. 4. Az ajánlat-hoz csatolandó készpénzben vagy takarékpénztári betétkönyvben a megajánlott vételár 10%a, mint bannatpénz és annak igazolásai, hogy ajánlattevő az eladási, illetve szerződési feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja — mel-lékelendő az eladási feltételek egy, tanuk előtt aláírt példánya is.

Eladási feltételeket megkeresésre aulirott küld Nagyvárad, Sal Ferenc-u. 4. 1918 szeptember hó 9.

Hermann Lajos
kápt. erdőmester.

* **Megnyílt a Körös-utcai régi jóhírnevű Korzó-kávéház.** Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein Iózsef* tulajdonos.

URÁNIA mozgószínház	MA A titokzatos repülőgép. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
APOLLÓ mozgószínház	MA Gár El Hamma. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
VIGADÓ mozgószínház	MA Nő, aki szeret. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérfőző színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketékészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg felvágott készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falútkör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávéscsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Abiaküvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszmuáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó

kisebb és egy nagyobb szőlő terméssel, a kisebb szőlő házzal. Értekezni lehet Nilgész-telep, — Hajdu-ház.

Bronzokat,

régi porcellánokat és perzsaszőnyeget veszek, eladok és cserélek. Pontos előzékeny kiszolgálás. Kelengye-Áruház, Szt. László-tér 5.

Szép

plimut és hollandi fajbaromfiak eladók. Keskeny-utca 16.

Pálinkafőzde

átalakítást és berendezést készít Klell János rézműves, Kossuth-u. 8.

Valódi patkányfogó kutyát veszek. Házmeister, Rimanóczy-utca 5.

Fényképészeti

lemez, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete

és hársfamézecukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Tavaszi

szepplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét ruháért, mert a kintőn bevált ruhafestékek régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Uj ház

négy szobás modern urilakás istállóval, óriási nagy udvar, egy hold nagyságú kerttel. Váravelence, sorompói villamos megállónál, Sorompó-utca, Takáts. Értekezés délutáni órákban.

Szabadságon

levő villanyszerelő ölcson vállalat javítást és szerelést. Kalenda. Telefonszám 245.

Izletes saláta csakis „salátfé” saláta fűszerrel készíthető, ecet, olaj, bors vagy só hozzátevéle nélkül használható. Kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Egy 4 és 6 szobás villa-lakás villanynyal, vízvezetékekkel, 2 kishold kerttel eladó. Értekezhetni Keskeny-utca 10. Fábiánánál.

Jogi könyvek

gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Poloskairtó

Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Uridivat

Cziller Imre Nagyaruházában. Férfi- és fiúkalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőröndárak, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acélárak legolcsóbban. Tisztviselőknak árkedvezmény. d

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vízonteladók árendeményben részésülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” Irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Ó csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

45. csász. kir. államsorsjáték
polgári jótékonycélokra.

Ezen sorsjáték 22.747 készpénzgyerményt tartalmaz, 700.000 kor. összértékben. **A főnyeremény 250.000 korona.** A húzás nyilvánosan Wienben, 1918. október 3-án fog megtartatni. Egy sorsjegy ára 5 K.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III., Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., a m. kir. lottó- és jótékonykezelő igazgatóságánál Bpest, IX., Vámpalota, továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta- és táviradivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét. **A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.** (Jótékonycélu sorsjátékok osztálya.)

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művesznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Eladó szőlőoltványok

1 és 2 évesek. Megrendeléseket már mostantantól elfogad

Molnár Mihály
szőlőgazdasága
Abaujszánton.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárak, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javitások eszközöltetnek.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Uj kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádigos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstám-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható fűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törleipezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyer. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmicikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.